

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА**

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ**

**«ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ
ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ЗДМУ,
ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА МІСЦЕ
В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»**

26 травня 2021 року

м. Запоріжжя

Д 70

Рекомендовано до друку Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(Протокол № 5 від 27 травня 2021 р.)

Голова редакційної колегії:

Ректор ЗДМУ, професор Колесник Ю.М.

Редакційна колегія:

перший проректор доц. Авраменко М.О.

проректор НППР доц. Моргунцова С.А.

проректор з наукової роботи проф. Туманський В.О.

проректор НПП проф. Візір В.А.

голова Ради з НМЗ та ПК викладачів проф. Резніченко Ю.Г.

голова ЦМК терапевтичних дисциплін проф. Доценко С.Я.

голова ЦМК хірургічних дисциплін проф. Завгородній С.М.

голова ЦМК педіатричних дисциплін проф. Недельська С.М.

голова ЦМК медико-біологічних дисциплін проф. Беленічев І.Ф.

голова ЦМК фізико-хімічних дисциплін проф. Александрова К.В.

голова ЦМК фармацевтичних дисциплін проф. Тржецинський С.Д.

голова ЦМК гігієнічних дисциплін доц. Севальнев А.І.

голова ЦМК суспільних та гуманітарних дисциплін проф. Гребенюк Т.В.

голова ЦМК стоматологічних дисциплін проф. Возний О.В.

Робоча група:

завідувач кафедри МФІНТ проф. Рижов О.А.

секретар ЦМР доц. Демченко В.О.

методист вищої категорії Кіяшко І.О.

методист вищої категорії Лур'є І.К.

керівник ЦДО ст.викл. Дмитрієв В.С.

Д70 **Досвід впровадження змішаної форми навчання у ЗДМУ,**
траєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти : матеріали
навчально-методичної відеоконференції Центральної методичної ради
(26 травня 2021 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя, 2021. – 120с.

Матеріали видаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК 61:378.4(477.64)(063)

© Запорізький державний медичний
університет, 2021

© Видавництво ЗДМУ, 2021

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ «ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ» У РОЗРІЗІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ФАРМАЦІЯ»

Панасенко О.І., Карпенко Ю.В.

Сучасні наукові дослідження зосереджують значну увагу на проблемі якості підготовки спеціалістів галузі охорони здоров'я та фармації, оскільки поганий рівень теоретичних знань та практичних навичок може негативно вплинути на якість надання фармацевтичної та медичної допомоги. Підготовка майбутніх магістрів фармації передбачає опанування (фахових, предметних) компетентностей та практичних навичок, що забезпечує формування професійної компетентності, яка необхідна у професійній діяльності будь-якого спеціаліста. На сьогоднішній день залишається актуальна проблема інтеграції елементів «змішаного навчання» на заняттях із «Загальної та неорганічної хімії», «Токсикологічної хімії» тощо.

Традиційні методи навчання: лекції, семінарські заняття, практикуми ґрунтуються на інформаційній діяльності викладача і репродуктивній діяльності студентів. Передані у такий спосіб знання зазвичай засвоюються на дуже короткий проміжок часу й швидко забуваються, що призводить до поганого рівня професійної підготовки майбутнього спеціаліста, тому виникає необхідність пошуку нових, більш ефективних методів і технологій навчання в освітньому процесі. Нині набуває популярності поєднання різних моделей, форм та мето-дів навчання, які реалізуються у «змішаному навчанні». Елементи «змішаного навчання» модернізують сучасний освітній процес та практично реалізують інформаційно-комунікаційні технології в освітній сфері.

Змішане навчання – це форма навчання, що поєднує традиційне навчання у ході спілкування «віч-на-віч» (face-to-face) із навчанням за допомогою застосування комп'ютерних технологій» (Бонк, Грем, 2006: 5). Ми погоджуємося з ідеєю К. Дж. Бонка і Ч.Р.Грема, що «змішане навчання» може відбуватися на різних рівнях: на рівні активності (activity level), на рівні курсу (course level), на рівні програми (program level) та на інституційному рівні (institutional level) (Бонк, Грем, 2006: 11). «Змішування» на рівні активності виникає тоді, коли навчальна діяльність містить елементи традиційного навчання (face-to-face – «віч-на-віч») та комп'ютерно-орієнтованого. «Змішування» на рівні курсу охоплює комбінацію певних навчальних елементів традиційного та дистанційного навчання. «Змішування» на рівні програми поєднує традиційні та дистанційні курси, що передбачено програмою; може відбуватися у закладах вищої освіти у межах освітньо-кваліфікаційних рівнів: бакалавра чи магістра. На рівні програми «змішане навчання» може бути додатковим елементом певного тренінгу. «Змішування» на інституційному рівні відбувається на рівні установи, коли заклад вищої освіти ставить пріоритет на «змішане навчання», від початку навчання до завершення студенти навчаються за моделлю «змішаного навчання» (Бонк, Грем, 2006: 11)

На кафедрі природничих дисциплін для іноземних студентів та токсикологічної хімії дистанційна робота проводиться повністю в змішаному синхронному дистанційному режимі у вигляді відео-конференцій.

Ще в 2014 році було впроваджено в освітній процес програма нашого ректора Колесника Юрія Михайловича «Університет в смартфоні», тому в умовах пандемії Запорізький державний медичний університет з легкістю перейшов на дистанційну освіту у «змішаному форматі». Ми використовуємо безліч сучасних інформаційних технологій. Онлайн відеолекції, практичні та лабораторні заняття в передовій програмі «MS Teams» від відомого світового бренду Майкрософт. На нашій кафедрі створена віртуальна бібліотека з навчальною, навчально-методичною, методичною літературою. Розроблений Youtube канал (<https://www.youtube.com/channel/UCOP4qHoz4eM0GSDX3BJdtjw>) та соціальні мережі, в якому поступово наповнюється відео-лекціями, практичними завданнями та демонстраційними відеороліками.

Впровадження дистанційних технологій в освітній процес спрямоване на глибше розуміння навчального матеріалу; формування таких компетенцій як: комунікативні

(безпосереднє спілкування і за допомогою засобів мережі), інформаційні (пошук інформації з різних джерел та можливість її критичного осмислення), самоосвіти (вміння навчатись самостійно). Як показує практика, дистанційне навчання виконує й виховну функцію – сприяє формуванню провідних якостей особистості: активність, самостійність, самовдосконалення, творчість.

Документація кафедри переведена в електронний вигляд з оповіщенням співробітників кафедри о надходженні нових документів. Проводяться в дистанційному режимі наукові та навчально-методичні семінари кафедри.

На кафедрі продовжується оновлення структурованої медіатеки – тематичної колекції фото-, відео-, аудіоматеріалів, веб-ресурсів, друкованої продукції, що забезпечує максимальну візуалізацію освітньої, науково-методичної діяльності кафедри, задовольняє інтереси реальних і потенційних споживачів освітніх послуг щодо змісту освітньої програми. Продовжується створення силабусів навчальних дисциплін з використанням SharePoint та PowerPoint.

Вимагає достатньо великого об'єму часу розробити і впровадити нові форми, методи і технології навчання, методичне забезпечення інтерактивних методів навчання з використання сучасних on-line можливостей для хімічних дисциплін. При викладанні дисципліни «Токсикологічна хімія» створюємо інтерактивні хімічні тести на базі безкоштовного сервісу <https://zosimos.io/>, що дозволяє малювати, доповнювати і надсилати хімічну структуру.

«Змішане навчання» надає такі переваги: підвищує мотивацію студентів, забезпечує максимальну гнучкість, збільшує персоналізацію навчання, забезпечує інтерактивність (можливість змінити навчальний підхід від пасивного до активного сприйняття), стимулює отримання додаткових знань та їх ефективне закріплення, підвищує ефективність педагогічної діяльності. Під час використання елементів «змішаного навчання» можуть виникати такі перешкоди: технічні проблеми, труднощі у разі використання навчальної платформи, погана самоорганізація студентів та неефективне управління часом. Для уникнення можливих перешкод вважаємо за необхідне ретельно планувати «змішане навчання», брати до уваги технічні, організаційні та методичні аспекти, лише за таких умов переваги використання елементів «змішаного навчання» будуть користуватися успіхом у викладачів та студентів.

ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ОСВІТИ ЛІКАРЯ ПІД ЧАС СЕСТРИНСЬКОЇ ПРАКТИКИ В КЛІНІЦІ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Сиволап В.В., Лихасенко І.В.

Ключові слова: практичні навички, студенти, сестринська практика

Вступ. Розвиток у студентів широкого спектру компетенцій та практичних навичок є головним завданням вищої медичної освіти. Тривалий карантин, який було впроваджено в Україні з березня 2020 року, спричинений пандемією COVID-2019 викликав трансформацію форми освіти в Запорізькому державному медичному університеті. Відбувся поетапний системний перехід від аудиторної до змішаної форми навчання.

Основна частина. Згідно робочої програми на третьому курсі студенти опановують дисципліну «Сестринська практика», коли вже набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, розпочато вивчення клінічних дисциплін – пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики дитячих хвороб та загальної хірургії, з якими інтегрується програма виробничої практики. У відповідності до типової програми «Сестринська практика» повинна здійснюватись у вигляді літньої виробничої практики в базових клінічних закладах. Проте нині діюча реформа системи охорони здоров'я та медичної освіти створила тимчасові проблеми з реалізацією виробничої практики в медичних закладах, які втратили статус комунальних клінічних установ та отримали статус